

Lodovico Guicciardini, *Beschrijvingen van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 277

Beschrijving van Veere

P 277

Veere, anderszins Canfere of Kampvere genaamd, is de derde ommuurde stad van dit eiland. Het ligt op de noordoostelijke oever van het eiland en is met een kanaal verbonden met Middelburg. Het ligt op een mijl van Middelburg en twee mijl van Vlissingen. Veere is met muren en vesten omringd geweest in het jaar 1358. Het is een fraai stadje dat het redelijk doet qua handel, vooral door de handel van de Schotse schepen die hier in het bijzonder komen aanmeren. Dankzij deze gaven en omstandigheden heeft het de titel van markgraafschap. De heer van Veere heeft traditiegetrouw het voordeel en recht dat hij alleen, zonder bijstand of inmenging van anderen, het woord voert in alle beraadslagingen en handelingen over de Staten van de adel van Zeeland. Hier in Veere staat een groot en mooi huis, waar alle koninklijke artillerie, geschut en andere krijgssuitrusting ter zee bewaard wordt. Deze stad behoorde ooit toe aan de voornoemde admiraal. Tegenwoordig hoort ze toe aan de neef van markgraaf Maximiliaan van Cruyningen, omwille van reeds vermelde redenen.

BIJVOEGSEL

[Veere of Kampvere, een zeer vermaarde stad van Zeeland, heeft haar naam of oorsprong gekregen door het woordje Veer. Men had de gewoonte om hier vroeger over te varen naar Kampen, een dorp in Noord-Beveland (nu verdrongen), waardoor het door sommigen Kampveer werd genoemd. Deze stad is in het jaar 1358 ommuurd door de heer van Borselen, en later vergroot. Ze geniet van heerlijke en mooie privileges. Ten tijde van de edele heer Maximiliaan van Bourgondië werd het een markizaat. Omwille van de goede ligging, de rede en de haven (die zeer geschikt is voor navigatie) werd Veere gefrequenteerd vanuit vele diverse landen en steden. Er kwamen vooral veel schepen uit Spanje. Die brachten de door hen ingevoerde suiker uit de Canarische eilanden naar Veere in het jaar 1508. Ook kwam er veel verkeer vanuit Frankrijk, waartoe de voornoemde stad het vrij kraanrecht verkregen heeft. Vanuit Oostland kwam er ook verkeer, waar men dankzij de gekregen privileges en contracten van handel en negotiatie al eerder dan Antwerpen en Amsterdam

handelsverkeer en nering had in Veere. En ten laatste was er nog Schotland, dat in Veere reeds vele jaren haar stapel van allerlei handelsgoederen had en tegenwoordig nog heeft.

Voorts is de voornoemde stad begunstigd met een mooie haringvaart en visserij, zoals gezouten vis, stapelvis en andere, waarvan het roken in diverse landen en koninkrijken bekend is. Hiermee verdient ook de burgerij het meest haar kost, naast nog andere koopwaren. Ook verdient het de kost met de koopvaardij naar Spanje, Frankrijk en de Engeland. In vroeger tijden was in Veere ook de residentie van de admiralen en de raden van de Admiraliteit van de Nederlanden. Tot dat doel werd in het jaar 1564 door de koning van Spanje, als prins en heer van de Nederlanden, daar een gemeenschappelijk arsenaal en munitiehuis opgericht, dat moest voorzien in de behoeften en bevoorrading van de Nederlandse Zee. Daarenboven was de burgerij zeer hoffelijk en wellevend. Ze is dit tegenwoordig nog steeds, door de omgang met de heren. Die hadden hun woonst en residentie buiten de stad in een zeer mooi en goed gebouwd huis, genaamd het Hof van Sandenburgh. Dit is door de onlusten en oorlogen geheel verwoest. Door successie van voorgaande heren heeft daar de voornoemde heer Maximiliaan, eerste markies, zijn residentie en heerlijk hof gehouden. In die tijd was hij ook admiraal van de zee. Na hem is de koning van Spanje, Filips de tweede, markies geworden. Nog later heeft de edel hooggeboren vorst Willem, prins van Oranje en graaf van Nassau, in verheven gedachtenis het markgraafschap ontvangen. Hij is hier in het jaar 1581 ingehuldigd met grote blijdschap van de hele bevolking en de burgerij. Hij heeft de stad begiftigd met zeer veel mooie privileges en hoge jurisdictie over tot wel negen dorpen, waaronder de ambachtsheerlijkheid van Oostkapelle, dat aan dezelfde stad toebehoort. Na het overlijden van de voornoemde heer prins van Oranje is zijn zoon, de doorluchtige hooggeboren vorst Maurits, geboren prins van Oranje, graaf van Nassau, etc. hem via erfenis opgevolgd in 1588. Deze werd toen ook als markies van de voormelde stad gehuldigd. Tegenwoordig is hij gouverneur en kapitein-generaal van de Geünieerde Provincies. Over Holland, Zeeland, enzovoort is hij admiraal van de zee. Door de Genade van de Heer is deze prins zeer deugdzaam en victorieus in al zijn krijgsverrichtingen. De Heer God Almachtig verlene hem een langdurig leven tot welvaart van deze landen en zijn ziele zaligheid, Amen.

Naast de voormelde bijzonderheden van deze stad is ook te noteren dat de magistraat tegen die van de gereformeerde religie nooit wreed geweest is in het verleden. Maar hij heeft hen altijd behoed, zodat zij in het begin van de onlusten en oorlogen van het jaar 1572 voornamelijk met lijf en goed de Spanjaarden meer dan alle andere

omliggende steden, samen met die van Vlissingen, weerstand geboden hebben. Ze hebben onder andere verschillende malen gevochten te water en te land, voornamelijk met hun zeekapiteins die de sterke vloot van Bergen overwonnen en versloegen. In het begin van het jaar 1588 hebben ze meegeholpen aan de overwinning op de geweldige vloot van Spanje, waarvoor hun kapiteins grote lof en eer behaald hebben.

Polders en afkomst

De polders ten noorden van Veere, gedurende de voorbije 400 jaar ingedijkt, hebben van de overstromingen veel schade geleden. Oud Arnemuiden is lang geleden weggespoeld en rond het jaar 1481 werd het land opnieuw verzekerd met een vingerling. Sedert die tijd is er tussen Veere en Oostdijk zo een groot schor en land aangegroeid. Dat stuk groeit nog steeds aan, waardoor men zou kunnen vermoeden dat het tot aan Arnemuiden zelf zal aangroeien.

Het geslacht en de afkomst van Borssele, in het bijzonder uit de lijn van Veere, is altijd het edelste, machtigste en rijkste geslacht van Zeeland geweest. Dit was al het geval vanaf dat Zeeland van het geweld der Denen bevrijd werd. Ze zijn afkomstig uit een zekere heer Vrank, hertog van Zwaben, vader van Luitpold de tweede, kapitein-generaal over Zeeland. Deze heer Vrank werd benoemd door keizer Lodewijk¹. Hij verdreef de Denen en is aldaar getrouwd, en was de eerste heer en stichter van de stad Borssele, momenteel overstroomd. Hun nakomelingen hebben van toen af in Zeeland gewoond, tot wanneer de afstamming in mannelijke lijn stopte. De erfopvolging ging langs moeders zijde verder met dolf van Bourgondië, die heer werd van Beveren en van Veere. Na hem kwam zijn zoon Maximiliaan, wiens oudste zuster Anna van Boussu en Cameragie was. Zijn zuster Jacoba werd vrouwe van Cruyningen, en de jongste zuster Antoinette werd hertogin van Aarschot. Reynoud III, heer van Brederode en Wolfert van Brederode, heer van Cloetinghe, zijn afstammelingen van Margaretha, dochter van heer Wolfert VI van Borselen. De heren van Borselen zijn van oude afkomst en hebben zuilen in hun wapen, evenals heer Gerrit van Culemborg en zijn nakomelingen.]

Daarna komt Domburg. Dichtbij ligt het heerlijk paleis met de zeer lustige tuin van Westhove, dat toebehoort aan de abt van Middelburg. Tussen Vlissingen en Arnemuiden staat de punt van Rammekens, recht zuidwestwaarts. Daar staat het slot

¹ De Vrome.

Zeeburg², om de ingang van de rivier op die zijde te beschermen. Dit slot werd onlangs gebouwd door keizer Karel de vijfde.

² Fort Rammekens.

L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Veere, p. 277